

CONCEPT DIERENWELZIJSNOTA BREDA

Status: definitief

Datum: 8 september 2023

Opsteller: fractie Partij voor de Dieren Breda

Contact: Tristan Schonis tristan.schonis@gemeenteraadbreda.nl / 0636555938

Inhoud

H1 – Inleiding, aanleiding en doel	3
H2 – Geldende wet en regelgeving	3
H3 – Gezelschapsdieren	4
3.1 Wat zijn gezelschapsdieren	4
3.2 Wet- en regelgeving	4
3.3 Wat kan de gemeente doen	5
3.3.1 Aanschaf	5
3.3.2 Houden	5
H4 – Vrij-levende dieren	7
4.1 Definitie	7
4.2 Wet en regelgeving	7
4.3 wat kan de gemeente doen	7
H5 – Productie-/landbouwhuisdieren en nutsdieren	11
5.1 Definitie	11
5.2 Wet en regelgeving	11
5.3 Wat kan de gemeente doen?	12
H6 – Voorlichting voorbeeld en educatie	13
6.1 Definitie	13
6.2 Voorlichting	13

H1 – Inleiding, aanleiding en doel

De Aarde delen wij met mens en dier. Dit is niet anders in Breda, een stad die we delen met vele andere levende medebewoners. Er wonen in onze stad ruimschoots meer dieren dan mensen. De mens is in de unieke positie om vergaand over leven en welzijn van natuur, mens en dier te beschikken. Van alle soorten op aarde, heeft de mens de grootste impact op onze omgeving. Om die reden hebben we ook de verantwoordelijkheid de balans te helpen bewaken tussen al het leven en dus de plicht het welzijn van dieren op te nemen in beleid. Die verplichting is ook in de Wet Dieren opgenomen.

In deze dierenwelzijnsnota concentreren we ons dus niet op de morele rechtvaardiging van het houden van of beslissen over het welzijn van dieren. Ook niet op de vraag of - en zo ja onder welke voorwaarden - het houden van dieren moreel te rechtvaardigen is. Hoewel moraal en ethiek de basis vormen voor onze behandeling van dieren, zullen we het in dit document vooral hebben over de kaders voor dierenwelzijn voor de gemeente Breda en waar mogelijk de praktische invulling daaraan.

Voor u ligt daarom de eerste Dierenwelzijnsnota van Breda.

De 5 domeinen

David J. Mellor (Mellor) heeft een definitie van dierenwelzijn geïntroduceerd die Europees aanvaard is in beleid en regelgeving op het gebied van dierenwelzijn. Hij heeft vastgelegd op welke vijf domeinen een dier rechten zou moeten hebben. Binnen het verband van de Europese Unie is ter bevordering van het dierenwelzijn besloten om via die vijf domeinen van Mellor het dierenwelzijn te bevorderen. Het gaat om het recht op:

- goede voeding;
- een goede leefomgeving;
- goede gezondheid;
- natuurlijk gedrag;
- een positieve emotionele toestand.

Een vergelijkbare definitie van F.W.R. Brambell is momenteel nog opgenomen in onze Nederlandse Wet Dieren, maar die zal vervangen worden door die van Mellor.

Een overheid dient op basis van de meest recente wetenschappelijke kennis en maatschappelijke opvattingen een streefniveau voor dierenwelzijn op te stellen op de vijf domeinen. Bij de formulering van het streefniveau moet zowel worden uitgegaan van bevordering van de lichamelijke gezondheid als van het welbevinden van het dier.

H2 – Geldende wet en regelgeving

Voor een goed begrip van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden die de gemeente in het kader van dierenwelzijn heeft, is kennis van de toepasselijke wetgeving van belang. Hier volgt daarom een overzicht van de meest relevante wetgeving.

a. De wet dieren

intrinsieke waarde van het dier art. 1.3 + 1.4 algemene zorgplicht (nog niet in werking) + positieflijst zoogdieren art. 3.5 en dode dieren moeten bij de gemeente ingeleverd kunnen worden

- b. Wet natuurbescherming
zorgplicht art 1.11
- c. Wet op de veiligheidsregio's
art. 3 lid 1 bij calamiteiten zorg voor dieren
- d. Wet op de dierproeven
in het geval dit in Breda aan de orde zou komen
- e. Ruimtelijke ordening (Wro Wabo en straks de omgevingswet)
bestemmings-/omgevingsplannen en omgevingsvisie
- f. Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
Waarin regels zijn en kunnen worden opgenomen omtrent de openbare ruimte, via de openbare orde en veiligheid kunnen eisen worden gesteld aan evenementen
- g. Burgerlijk wetboek
de gemeente is verplicht te zorgen voor dieren (5:8 BW)
- h. Gemeentewet
de openbare orde en veiligheid zijn een verantwoordelijkheid van de burgemeester en via de APV kunnen op grond daarvan regels worden gesteld

H3 – Gezelschapsdieren

3.1 Wat zijn gezelschapsdieren

Er is een lijst van dieren die volgens de overheid geschikt zijn om als huisdier te houden, andere dieren mogen niet als huisdier worden gehouden. De lijst is te vinden via [Dieren op de huis- en hobbydierenlijst \(rvo.nl\)](#). Het gaat om bijvoorbeeld honden, katten, cavia's, konijnen, reptielen en vogels en vaak worden deze dieren goed verzorgd. Voor de meeste gezelschapsdieren geldt dat ze in een andere omgeving leven dan ze in de natuur gewoon zijn. Zeker wanneer de eigenaar niet bewust is van de behoeften van verschillende soorten huisdieren, kunnen de dieren aanpassingsproblemen krijgen en daardoor welzijnsproblemen.

De wijze waarop mensen aankijken tegen dierenwelzijn, is bij vrij-levende dieren niet hetzelfde als bij gehouden dieren. Een eigenaar is verantwoordelijk voor het optimale welzijn van zijn 'gehouden' dier(en). Welzijn begint met een goede gezondheid. Maar met fysieke gezondheid alleen komt het dierenwelzijn onvoldoende tot zijn recht. Dierenwelzijn omvat zowel het fysieke als niet-fysieke welzijn van dieren. Ten aanzien van het niet-fysieke welzijn van het 'gehouden' dier kan gedacht worden aan de stress die het dier ervaart door de (soms te krappe) leefruimte. Hier zijn weer de 5 domeinen van Mellor relevant, dieren hebben recht op:

- goede voeding;
- een goede leefomgeving;
- goede gezondheid;
- natuurlijk gedrag;
- een positieve emotionele toestand.

3.2 Wet- en regelgeving

Zie hoofdstuk 2 én [Dieren op de huis- en hobbydierenlijst \(rvo.nl\)](#).

3.3 Wat kan de gemeente doen

3.3.1 Aanschaf

Aanschaf van gezelschapsdieren

Huisdieren zijn op meerdere manieren aan te schaffen. Ze worden zelfs op advertentiesites aangeboden. (Online-)winkels, beurzen en markten zijn ongeschikt voor het verkopen van levende dieren. De omstandigheden daar hebben vaak negatieve effecten op het welzijn van het dier. Doordat dieren daar in een impuls worden aangeschaft, zijn de nieuwe eigenaren zich niet altijd bewust van de zorgen die een huisdier met zich meebrengt. Vaak is het de vraag waar de (jonge) dieren vandaan komen. Veelal komen deze dieren via (malafide) handelaren op de markt. In de handel en transport worden veel dieren blootgesteld aan zware omstandigheden. Dit kan gepaard gaan met ziekten en epidemieën. Er gelden regels voor de verkoop van dieren. Het is niet toegestaan om dieren te verkopen aan personen jonger dan 16 jaar zonder begeleiding.

Dieren mogen ook niet meer in etalages staan. Verkopers moeten klanten voorzien van schriftelijke informatie over het aangeschafte dier. De gemeente kan de verkoop van dieren in winkels en op markten niet verbieden.

Actie 1: Onze gemeente kan wel in gesprek gaan met dierenwinkels en aansturen op doorverwijzing naar dierenopvang instanties en erkende fokkers voor de adoptie van een dier in plaats van verkoop in de winkel. Via een convenant kunnen afspraken worden gemaakt om de verkoop van dieren terug te dringen. Bijzondere opsporingsambtenaren van de gemeente nemen een signalerende functie op zich en staan in nauw contact met de NVWA.

Huisdieren worden ook bij fokkers aangeschaft. Niet alle fokkers zijn erkend; sommige mensen doen het incidenteel of als hobby. Helaas zijn er ook 'foute' fokkers die geen rekening houden met dierenwelzijn en ongewenste erfelijke eigenschappen die ouderdieren meedragen. Deze laatste groep mensen is alleen maar uit op economisch gewin over de rug van dieren.

Actie 2: Daarom is het goed als vanuit de gemeente gezamenlijk met andere gemeenten de druk op de landelijke overheid wordt opgevoerd voor strengere eisen voor fokkers zodat alleen nog maar gezonde dieren kunnen worden aangeschaft.

Actie 3: Gemeente Breda kan een onafhankelijk informatiepunt opzetten waar mensen terecht kunnen als ze erover denken om een huisdier te nemen. Bij dit informatiepunt worden inwoners doorverwezen naar de juiste plekken om dieren aan te schaffen.

3.3.2 Houden

Identificatie en registratie

Veel dieren komen onnodig in het asiel terecht, omdat de eigenaar niet kan worden achterhaald. Identificatie door een chip en registratie kunnen ervoor zorgen dat een eigenaar snel opgespoord wordt. Sinds 2013 is de registratie van honden verplicht. Iedere hond die in Nederland geboren wordt, moet binnen zeven weken worden gechipt. Het is voor opsporing van eigenaren van groot belang dat de chipgegevens in één centrale database worden geregistreerd zonder tussenkomst van private databanken. Gezien de hoeveelheid katten die op straat terecht komt, zou het goed zijn als deze regeling ook voor hen ingevoerd zou worden er lijkt thans een landelijke intentie om ook voor katten

het chippen verplicht te stellen.¹ Dit zou ook als prikkel kunnen fungeren tegen impulsaankopen. Mensen registreren hun huisdier niet waardoor gechipte dieren alsnog vermist raken. Als gevolg hiervan komen deze dieren terecht in de opvang en stijgen de kosten voor opvang en verzorging van die dieren. De stichting Amivedi, gerund door vrijwilligers, is een landelijke organisatie waar men gevonden of vermiste dieren kan aanmelden. Deze organisatie helpt bij het opsporen van vermiste dieren. Ook de Dierenbescherming heeft een meldpunt voor vermiste en gevonden dieren: www.mijndieriszoek.nl.

Actie 4: De gemeente kan helpen om vermiste huisdieren te herenigen met hun eigenaren door via de gemeentelijke website en sociale media aandacht te besteden aan de diverse meldpunten.

Castratie en sterilisatie

Castratie en sterilisatie van gezelschapsdieren heeft zowel voor- als nadelen. Zo worden dieren vaak minder agressief nadat zij onvruchtbaar zijn gemaakt en lopen zij minder kans op bepaalde ziektes. Ook voorkomen dergelijke ingrepen ongewenste nestjes, die vaak weer kunnen leiden tot impulsaankopen. Aan de andere kant kleven er altijd risico's aan operaties, al zijn die in dit geval klein. Het is belangrijk om goede voorlichting te geven over het castreren en steriliseren van dieren.

Actie 5: In de gemeente Breda zou beleid moeten komen op het onder controle houden van de zwerfkattenpopulatie. Gedacht kan worden aan gemeentelijke chip- en sterilisatieacties en het aandringen op een landelijke chipplicht (voor zover die plicht er na het tot stand komen van deze nota nog niet is).

(zie Actie 3): Verder zet de gemeente een informatiepunt op over het aanschaffen en houden van gezelschapsdieren. Hier worden inwoners voorgelicht over de consequenties van het nemen en houden van een dier, over maatregelen die genomen kunnen of moeten worden ter zake van het dierenwelzijn van gezelschapsdieren en over geboortebeperving en chipverplichting.

Incidenten

Onderzoek uit 2008 laat zien dat jaarlijks ongeveer 150.000 mensen worden gebeten door een hond. Het merendeel van de beten, zo'n 66%, is niet ernstig en vereist geen medische behandeling. Een derde van de slachtoffers laat zich behandelen door een huisarts of bezoekt een afdeling spoedeisende hulp. In een periode van 25 jaar (tot 2006) zijn 29 dodelijke slachtoffers gevallen, in 8 gevallen waren het jonge kinderen. Het blijkt dat het grootste deel van de bijtincidenten in eigen omgeving plaatsvindt. De slachtoffers zijn dan vaak kinderen. Bijtincidenten in de openbare ruimte beslaan ongeveer 30% en betreffen voornamelijk volwassenen die niet bekend zijn met honden. Agressief gedrag van honden komt ook voor in Breda. Dit gedrag moet vooral worden bekeken in relatie tot de behandeling van de hond door de eigenaar.

De eigenaar heeft de volle verantwoordelijkheid om de hond goed op te voeren en waar nodig bij zich te houden. De gemeentewet en het Wetboek van Strafrecht bieden mogelijkheden om (eigenaren) van agressieve honden aan te pakken. Sinds 2008 ligt de aanpak van bijtincidenten vooral bij gemeenten. Op dit moment hanteren verschillende gemeenten verschillend beleid in hun APV met betrekking tot de omgang met bijtincidenten. De eigenaar kan door een erkende en hoogwaardige gedrags- en opvoedcursus te volgen leren om op een juiste manier om te gaan met de hond. De kans op onvoorspelbaar gedrag van de hond neemt hierdoor af. In Zwitserland zijn hondeneigenaren dan ook verplicht om een opvoedcursus te volgen die verdeeld is in 5 theorielessen en 5 praktijklessen.

¹ [Landelijke chipplicht voor katten om kat en baasje sneller te herenigen | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

Actie 6: De mogelijkheden van een verplichte opvoedcursus voor nieuwe hondeneigenaren bij de aanschaf van de eerste hond dienen onderzocht te worden.

Actie 7: Iedere gemeente kan een eigen bijprotocol opstellen, de gemeente Breda heeft nog niet een dergelijk protocol maar zal dat opstellen en in de organisatie uitrollen/kenbaar maken.

Minimabeleid

Wie zijn baan verliest en een uitkering aanvraagt, kan al in het bezit zijn van een huisdier. Voor hem of haar wordt ondersteuning geboden, maar helaas niet voor het huisdier. De huisdierbezitter kan de dierenartsrekening of andere medische noodhulp voor het dier vaak niet zelf betalen. Bijna 60% van de huisdiereigenaren met een minimuminkomen geven aan dat ze om financiële redenen wel eens hebben afgezien van een bezoek aan de dierenarts. Dit komt niet ten goede aan het dierenwelzijn. Inwoners onder de armoedegrens geven een significant hoger cijfer aan de band met hun huisdier dan inwoners boven de armoedegrens. Toch heeft deze groep vaker het gevoel dat zij niet de juiste verzorging kan bieden aan hun huisdier met als voornaamste reden een gebrek aan financiële middelen.

Actie 8: De gemeente dient initiatieven te nemen om dit soort situaties te verminderen en het liefst te voorkomen; een dierenkliniek voor mensen met een uitkering bijvoorbeeld.

Actie 9: Ook de dierenvoedselbank verdient ondersteuning van de gemeente.

H4 – Vrij-levende dieren

4.1 Definitie

Vrij-levende dieren kennen geen grenzen. Ze zoeken naar de meest ideale leefomstandigheden waar dekking, voedsel en vocht beschikbaar zijn en waar ze zich kunnen voortplanten. In de stad vinden ze die ideale omstandigheden in gebouwen, tuinen, parken en natuurgebieden. Ze leven daar ongeacht wat de mens daarvan vindt. De zorgplicht en de bescherming van vrij-levende dieren is van een andere orde dan die van gehouden dieren. Bij vrij-levende dieren gaat het over conserveren (en verbeteren) van een geschikte leefomgeving om op die manier soorten voor de stad te behouden. De algemene zorgplicht bij hulpbehoevende dieren is ook voor deze categorie van kracht.

4.2 Wet en regelgeving

Zie hoofdstuk 2 hierboven

4.3 wat kan de gemeente doen

Vuurwerk

Vuurwerk wordt gezien als een leuke attractie tijdens de jaarwisseling of als afsluiter van evenementen. Dieren ervaren stress door de knallen, flitsen en geur van het vuurwerk. De hoge intensiteiten die in een keer verschijnen, maar ook in een keer weer ophouden zorgen voor een impuls. Veel dieren hebben een sterker ontwikkeld gehoor- of reukvermogen dan de mens. Ook kunnen de dieren geraakt worden wanneer ze toevallig in de buurt zijn.

De concentraties van zware metalen maar ook fijnstof zijn rond de jaarwisseling veel hoger dan gemiddeld. De eerste twee uur van het nieuwe jaar beginnen zelfs met concentraties die tientallen keren zo hoog zijn als normaal. Zware metalen als barium, antimoon en strontium zijn schadelijk voor de gezondheid van mens en dier. Koper is in hoge concentraties giftig voor dieren die in het water leven. Vuurwerk draagt bij voor ongeveer 18% van al het koper in het oppervlaktewater.

De stad kan op bepaalde plaatsen een vuurwerkevenement houden zonder daarbij dieren te verstoren en te verjagen. Zolang de wet consumentenvuurwerk niet verbiedt, kan de gemeente wel zones aanwijzen waar geen vuurwerk mag worden afgestoken. In Breda zijn verschillende vuurwerkvrije zones ingesteld bij stadsboerderijen, dierenasielen en ziekenhuizen. Het is belangrijk dat er rond gevoelige locaties een bufferzone geldt waarin geen vuurwerk wordt afgestoken. Het risico is dat dieren anders alsnog stress en angst ervaren door licht, geluid en geuren van het vuurwerk dat vlakbij het leefgebied van de dieren wordt afgestoken.

Ook moet worden voorkomen dat buiten oud en nieuw vuurwerk tijdens festivals en evenementen voor overlast zorgt bij dieren, bijvoorbeeld door geluidsoverlast te voorkomen tijdens het broedseizoen.

Zolang vuurwerk niet is ingeruild voor een prettiger manier om de jaarwisseling te vieren neemt de gemeente de volgende maatregelen.

Actie 10: De gemeente stelt vuurwerkvrije zones in op plaatsen waar veel dieren voorkomen en communiceert deze middels borden op locatie en de gemeentewebsite

Actie 11: De gemeente hanteert een ruime bufferzone bij vuurwerkvrije zones rondom de dierenverblijven

Actie 12: De gemeente geeft geen subsidie aan evenementen die vuurwerk afsteken tijdens het broedseizoen.

Jacht

In een ecosysteem hebben alle dieren en planten een rol. Het natuurlijke evenwicht hierin wordt verstoord door dieren van een bepaalde diersoort te doden. Daarnaast volgt de dood van een dier na een schot niet altijd even snel. Dieren vluchten soms met hagel in het lijf, waarna ze langdurig lijden tot ze uiteindelijk sterven. Wanneer een ouderlijk dier wordt afgeschoten bestaat de kans dat de jongen ook overlijden, omdat zij verhongeren en zichzelf niet kunnen redden. Een direct effect van de jacht is dat dieren schrikkerig worden en zich verplaatsen naar andere gebieden.

De regels voor de jacht en schadebeheersing zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er liggen hier geen bevoegdheden voor de gemeente tenzij de gemeente grondeigenaar is.

Bekend is dat in de bossen rond Breda en in natuurgebieden wordt gestroopt.

Actie 13: De gemeente voert een jachtverbod in op eigen grondgebied. Breda spreekt zich uit tegen de jacht.

Actie 14: Onderzocht wordt of het mogelijk is ook de schadelijke luchtkanonnen te verbieden.

Actie 15: De gemeente spoort aan dat wijkagenten en BOA's meer samenwerken met de (dieren)politie bij signalen van vermeende stroop om de in het wild levende dieren te beschermen in hun leefgebied.

Actie 16: De gemeente stelt gronden die bij haar in eigendom zijn niet meer beschikbaar als jachtterrein om private partijen in de gelegenheid te stellen de minimale grootte van een jachtterrein te halen.

Hengelsport

Een andere vorm van stropen is de visserij. Door de visserijwet uit 1963 (artikel 21) moet men zelf visrechtgebende zijn of schriftelijke toestemming hebben om te kunnen vissen in het Nederlandse binnenwater.

Grondeigenaren met visrecht verhuren dit recht vaak, bijvoorbeeld aan een Hengelsportvereniging, en dragen de zorg voor de visstand en de vergunningverlening over aan de huurder. De vergunningverlening wordt op doelmatigheid getoetst door de Kamer van Binnenvisserij. De hengelsportvereniging is vaak de visrechtgebende die het huurt van de eigenaar van de grond onder het water. Mensen die willen gaan vissen schaffen hun VISpas aan bij de hengelsportwinkel, bij de hengelsportvereniging of met een simpele muisklik via de website van de hengelsportvereniging. Zo hebben de mensen die willen gaan vissen de schriftelijke toestemming hiervoor.

De belangen van de sportvisserij en dierenwelzijn zijn tegenstrijdig. Er is lang verondersteld dat vissen geen gevoel hebben. Daarom werden ze ook niet genoemd in dierenwelzijnswetgeving. Wetenschappelijk onderzoek toont echter het tegendeel aan. Vissen hebben alle eigenschappen om prikkels die mensen als pijn ervaren te ontvangen, en daarop te reageren met een vluchtreactie. Ze zijn zich bewust van hun omgeving en kunnen stress ervaren en lijden. De huidige dierenwelzijnswetgeving gaat uit van de intrinsieke waarde van de dieren, wat wil zeggen dat de dieren waardevol zijn in zichzelf. Dat geldt dus ook voor vissen.

Het vangen van vissen gaat altijd gepaard met stress, pijn, leed en angst. Bij de sportvisserij lopen vissen verwondingen op bij het op het land brengen, verwijderen van haken, wegen en terugzetten. Dit is vooral het geval als er weerhaken worden gebruikt. Dierenwelzijnsorganisaties stellen daarom dat sportvissen in strijd is met dierenwelzijn. In overleg met de gemeente en bijvoorbeeld de Vissenbescherming kunnen lessen voor scholen worden ontwikkeld waarbij het vissenwelzijn centraal staat.

Uitgaande van de intrinsieke waarde van vissen en van het feit dat zij pijn, angst en stress kunnen ervaren, moet de gemeente dit leed niet promoten of subsidiëren. De sportvisserij wordt op de gemeentelijke pagina gepromoot als een populaire sport. Op de website Welkominbreda.nl - de officiële toeristische website van Breda en gemaakt in opdracht van Breda Marketing – wordt met gemeenschapsgeld het vangen van vissen in Breda zelfs gepromoot! *“Breda is met al zijn water de perfecte plek om te vissen.”* valt op deze site te lezen en *“Werp bijvoorbeeld je hengeltje uit in de stad: ook wel streetfishing of urban fishing genoemd!”*

Actie 17: De pachtovereenkomsten tussen de gemeente (als grondeigenaar) en de hengelsportverenigingen (als huurder) worden beëindigd. Ook worden geen nieuwe overeenkomsten gesloten met hengelsportverenigingen

Actie 18: De gemeente informeert Bredanaars op de website over diervriendelijke alternatieven voor de visserij. Ook promoot de gemeente de visserij niet op de website.

Actie 19: De gemeente stelt samen met de Vissenbescherming lesmateriaal over vissen (de dieren, niet het vangen van de dieren) op waarbij het dierenwelzijn van de dieren centraal staat

Actie 20: De gemeente verleent geen subsidies voor (de promotie van) de visserij.

Mens-dier conflicten

Bestrijding van dieren die overlast veroorzaken door middel van doding is onwenselijk. De gemeente moet inzetten op preventief beleid, daardoor is uiteindelijke bestrijding vaak niet eens meer nodig. Als bestrijding wel nodig is, dient dit op de meest diervriendelijke manier te gebeuren. Methoden die dieronvriendelijk zijn en die nodeloos lichamelijk en psychisch lijden bij dieren veroorzaken moeten worden vermeden. Hierbij valt te denken aan verdrinkingsvallen, lijmplanken, klemmen en chemische bestrijding. Bovendien zijn ze niet selectief. Vaak worden de plekken die de gevangen dieren hadden in een ecosysteem ingenomen door nieuwe dieren. Hierdoor blijven dieren en mensen met elkaar in aanraking.

Het gebruik van gif is onwenselijk. Het meeste vergif dat gebruikt wordt, waaronder anticoagulantia (meest gebruikte middel tegen ratten en muizen) is traag werkend. Deze middelen gaan met veel leed gepaard.

Over het algemeen kan worden gesteld dat dieren afkomen op voedsel dat makkelijk te bemachtigen is. In de stad moet hierbij worden gedacht aan rondslingerend afval, overvolle afvalbakken en het opzettelijk voeren van dieren. Hierop hebben de inwoners van de stad zelf invloed. In de aanpak van vermeende overlast moet dit gedrag van inwoners worden aangepakt. Er zijn verschillende maatregelen die bij kunnen dragen aan het terugdringen van de beschikbaarheid van voedsel in de openbare ruimte.

Zo kan in de APV een voederverbod worden opgenomen voor bepaalde diersoorten in de gehele stad, waar dat nu alleen maar in bepaalde delen van de stad geldt. Mensen denken dan wel twee keer na of ze een boete willen riskeren om voedsel op straat te gooien.

In de afvalstoffenverordening is een verbod worden opgenomen op het achterlaten van straatafval. Het achterlaten van vuilnis op andere tijdstippen en plekken dan is aangegeven is ook verboden via de afvalstoffenverordening. Handhaving hierop is noodzakelijk!

Actie 21: De gemeente neemt afstand van dieronvriendelijke bestrijdingsmethoden en zet in op preventie; de gemeente schakelt over naar Integrated Pest Management.²

Actie 22: De gemeente handhaaft op het verbod om straatafval te creëren of afval op onjuiste tijdstippen of plekken aan te bieden.

Actie 23: De gemeente voert voor alle wijken het voederverbod uit de APV in, met betrekking tot bepaalde in het wild levende dieren.

Opvang

Niet alleen is de gemeente op grond van artikel 5:8 BW verplicht voor zwerfdieren te zorgen. Er geldt ook een algemene zorgplicht voor wilde dieren: Wet natuurbescherming (Artikel 1.11) en in de Wet dieren (artikel 1.4). De taken van de gemeente worden uitgevoerd door voornamelijk DOC en de Dierenambulance.

Actie 24: De gemeente biedt, in samenspraak met de regio en de dierenhulporganisaties, een kostendekkende vergoeding voor het vervoer, de opvang en de verzorging van gewonde en zieke in het wild levende en zwerfdieren

Bescherming en behoud van habitat

² [Integrated Pest Management \(IPM\) - WUR.](#)

De habitat van vele diersoorten wordt bedreigd door de aanwezigheid en activiteit van de mens.

Actie 25: Breda zal beleid moeten ontwikkelen waarin zij haar verantwoordelijkheid neemt voor het behoud van de habitat van dieren. Bomen en groenbeleid spelen daarin een essentiële rol.

Weidevogels

De omgeving van Breda is een waardevol gebied voor weidevogels. Met name kan worden gedacht aan de Lage Vuchtpolder, de Haagsebeemd, het Markdal en gebieden rond de Aa of Weerij.

Actie 26: De gemeente Breda heeft thans geen weidevogelkerngebied. De inzet van de gemeente is om in samenwerking met partners wel te komen tot een dergelijk weidevogelkerngebied door bestaande gebieden waar weidevogels leven – met name de Lage Vuchtpolder – uit te bereiden en verder te beschermen. Ecologisch en diervriendelijk weidevogelbeheer staan hierbij voorop. Bij ruimtelijke ordening wordt rekening gehouden met kansen voor weidevogels. Boeren worden gestimuleerd om de weidevogels te helpen.

Honden

Loslopende honden vallen geregeld wilde dieren – met name jonge herten bijvoorbeeld – aan. De gemeente dient ervoor te zorgen dat honden alleen mogen loslopen op plekken waar dat voor wild levende dieren ongevaarlijk is.

Actie 27: De gemeente onderzoekt en implementeert manieren om eigenaren van illegaal loslopende honden aan te pakken.

Doodgereden dieren

Ook in Breda worden nog altijd veel dieren doodgereden en het landelijk aantal neemt zelf toe in 2021 waren het er 8.600.³ Aanrijdingen zijn voor zowel het dier – dat overlijdt meestal – als de mens – die schrikt en heeft schade – een zeer onwenselijke aangelegenheid.

Actie 28: De gemeente onderzoekt en implementeert verdere mogelijkheden om aanrijdingen met dieren te voorkomen.

H5 – Productie-/landbouwhuisdieren en nutsdieren

5.1 Definitie

“Productiedieren fokt en/of houdt men voor de productie van dierlijke producten, zoals melk, vlees, (broed)eieren, wol, huiden, pelzen of andere producten (zoals bijvoorbeeld sperma). Niet alle dieren mag u fokken en/of houden voor hun producten. In de Wet dieren staat daarom de productiedierenlijst.” ([rvo](#)) Nutsdieren zijn dieren die “nut” hebben voor de mens m.b.t. producten die ze kunnen leveren. Landbouwhuisdieren zoals runderen, varkens, schapen en kippen zijn nutsdieren, maar ook bijen, nertsen en vissen kunnen nutsdieren zijn.

5.2 Wet en regelgeving

Zie hoofdstuk 2

³ [Duizenden dieren worden jaarlijks doodgereden, doen we er voldoende tegen? - NH Nieuws](#)

5.3 Wat kan de gemeente doen?

Festivals/evenementen

Helaas worden dieren nog altijd gebruikt voor het vermaak van mensen en lijden dieren daaronder. De dieren die bij evenementen worden gebruikt, kunnen vaak hun soorteigen gedrag niet vertonen. Ook hebben zij vaak geen mogelijkheid om zich terug te trekken. Zo krijgen roofvogels bijvoorbeeld nauwelijks de kans om te vliegen en zitten ze voor het grootste deel van de tijd in te kleine hokken of met een kort touw vastgebonden aan een blok, zonder schaduw of water.

In Breda worden paarden ook ingezet voor paardentrams. Het is onduidelijk hoe het dierenwelzijn van deze paarden wordt geborgd. Breda heeft hierover geen regelgeving opgesteld, het is geheel aan de exploitanten om bijvoorbeeld uit te maken hoe frequent en hoe lang de dieren worden ingezet. Wat wel al geregeld is bij de paardenkoetsen is dat de ontlasting van de paarden wordt opgevangen.

Momenteel is het wettelijk niet mogelijk om dieronvriendelijke evenementen te verbieden op grond van dierenwelzijn. Wel kan worden gekozen voor het vergunningplichtig maken van evenementen met dieren.

Het gebruik van sierduiven voor bijvoorbeeld trouwerijen kan het welzijn van deze duiven nadelig beïnvloeden. Vaak kunnen de sierduiven de weg naar huis niet meer terugvinden. De duif kan in het wild moeilijk overleven omdat hij tot het moment van loslating steeds is gevoerd en beschermd. Soms vallen deze duiven ten prooi aan grote vogels of verhongeren ze langzaam. De Dierenambulance ontfermt zich bij melding over uitgeputte losgelaten sierduiven. De kosten voor de verzorging komen meestal ten laste van de Dierenambulance, dierenarts of Dierenbescherming. De geringde sierduiven worden nauwelijks opgehaald bij de opvang. Landelijk is er geen verbod op het loslaten van sierduiven. Wel kan gemeente Breda zich uitspreken tegen het gebruik van duiven bij een huwelijk.

Actie 29: Onderzocht wordt in hoeverre bij vergunningverlening dierenwelzijn steeds geborgd kan zijn en blijven. Er wordt beleid opgesteld waarmee vergunningaanvragen waarbij dieren worden gebruikt en hun welzijn niet kan worden gegarandeerd kunnen worden afgewezen.

Productiedieren/megastallen

Nederland telt veel landbouwhuisdieren. In 2014 werden in Nederland 591,5 miljoen dieren geslacht (bron: CBS). De meeste dieren leven in de intensieve veehouderij, dat is niet grondgebonden veehouderij. Het percentage biologisch gehouden dieren is klein en varieert sterk per diersoort, van 0,6 procent van de varkens tot ruim 7 procent van de melkgeiten.

Intensivering van veehouderij (bio-industrie) komt de landschappelijke waarde, biodiversiteit, het welzijn van dieren en omwonenden en milieu niet ten goede.

Actie 30: De gemeenten verbiedt via bestemmingsplannen nieuwe intensieve veehouderij (bio-industrie) en/of megastallen en voorkomt zoveel mogelijk de uitbreiding van bestaande bedrijven. De gemeente streeft naar krimp.

Voor dieren is het van groot belang om gehuisvest en verzorgd te worden in overeenstemming met hun aard en gedrag, minimaal op het niveau van de normen van de biologische veehouderij. Onder meer de stalinrichting, weidegang, temperatuur en voeding, zijn van invloed op het welzijn van de dieren. Huisvesting in intensieve veehouderijen komt niet ten goede van het dierenwelzijn. Het

verrichten van ingrepen zoals het afknippen van snavels of het couperen van staarten is een gevolg van slechte huisvesting: de dieren worden lichamelijk aangepast aan de situatie.

Actie 31: Om het natuurlijke gedrag van dieren te behouden moeten eventuele bouwvergunningen voor grondgebonden melkveebedrijven gekoppeld worden aan verplichte weidegang.

Weidegang heeft als voordeel dat naast het creëren van draagvlak, het aantal klauw- en beenproblemen afneemt. Bovendien heeft weidegang een gunstig effect op het gedrag van koeien, zolang er wel beschutting is in het weiland.

Actie 32: Ook dienen nadere eisen te worden gesteld aan de bouw van stallen, die de veiligheid en het welzijn van de dieren bevorderen.

Dit geldt ook voor andere bedrijven die dieren in groepen houden, zoals maneges, kinderboerderijen en kippenstallen. Stallen moeten dusdanig worden ingericht dat brand wordt voorkomen en dat dieren in geval van brand kunnen vluchten. Rookmelders en sprinklerinstallaties dienen altijd aanwezig te zijn.

Actie 33: De gemeente maakt het mogelijk voor alle in de buitenlucht verblijvende dieren gemakkelijk een vergunning te verkrijgen voor de aanleg van voldoende beschutting tegen weersomstandigheden.

Deze beschutting moet voldoen aan het schuilstallenbeleid.

Actie 34: De gemeenten gaat voorlichtingsprogramma's stimuleren over de oorsprong van voedsel en het productieproces onder bijvoorbeeld jeugd.

Actie 35: De gemeente gaat actief biologische agrarische bedrijvigheid stimuleren.

Actie 36: De gemeente schakelt over naar de productie van lokale plantaardige eiwitten en benaderd die productie als economische kans en speerpunt voor de gemeente en de omliggende regio. Breda laat zich inspireren door de Amsterdamse voedselstrategie.⁴

H6 – Voorlichting voorbeeld en educatie

6.1 Definitie

Voorlichting en educatie zijn belangrijke middelen die de gemeente kan inzetten om het welzijn van dieren te bevorderen. Daarbij heeft Breda een voorbeeldfunctie naar de bewoners. Dit hoofdstuk gaat over het hele traject vanaf de aanschaf van dieren tot en met opvang van zwerfdieren, dieren waarvan afstand wordt gedaan en de uiteindelijke herplaatsing van dieren bij particulieren en/of instellingen.

6.2 Voorlichting

Veel huisdieren ondervinden ernstige welzijnsproblemen, omdat de eigenaar door gebrek aan kennis en/of financiële middelen niet de juiste verzorging kan bieden. Zo komt eenzaamheid veel voor omdat sociale huisdieren, die een soortgenoot nodig hebben, vaak in hun eentje worden gehouden. Honden, paarden, papegaaien, konijnen, vissen en veel knaagdieren zijn sociale dieren. Het contact met een mens kan het contact met een soortgenoot niet vervangen. Driekwart van de als huisdier gehouden konijnen leeft alleen, in een hok. Het leed van deze eenzaamheid is groot. De gemeente kan een rol innemen op het gebied van voorlichting over de zorg en financiën die nodig zijn voor het houden van een dier. Daarnaast kan de gemeente informatie verstrekken aan mensen die door omstandigheden zoals ziekte niet meer voor hun huisdier kunnen zorgen.

⁴ [Voedselstrategie - Gemeente Amsterdam](#)

Actie 37: Dierenorganisaties en dierenopvang worden opgenomen in de Bereikbaar Breda applicatie.

Actie 38: De gemeente geeft actief voorlichting aan Bredanaars over de zorg voor huisdieren en opvang op bijvoorbeeld de gemeentelijke website en de Sociale Kaart van Breda.

6.3 Voorbeeldfunctie gemeente

Actie 39: De Gemeente Breda gaat een voorbeeldfunctie vervullen door in de eigen organisatie en in (subsidie)beleid diervriendelijk te werk te gaan.

Kantine

Actie 40: De gemeente gaat het gebruik van biologische, lokale en plantaardige producten in de gemeentelijke organisatie stimuleren. In gemeentelijke instellingen dient geen vlees of vis te worden geserveerd. Als dat al gebeurt: niet van bedreigde diersoorten zoals paling, of vlees dat op zeer dierenvriendelijke manier wordt geproduceerd, zoals foie gras. Als er al vlees of vis wordt geserveerd moet dat biologisch zijn en aan de hoogste dierenwelzijnsstandaard voldoen.

Dierproeven

Actie 41: De gemeente gaat een proefdiervrij beleid hanteren, door te werken met proefdiervrije en ecologische schoonmaakmiddelen.

Actie 42: Breda maakt dierproeven bespreekbaar bij instellingen die een (subsidie)relatie met de gemeente hebben

Bont

Het gebruik van bont neemt de laatste jaren toe. De consument weet echter vaak niets over de herkomst van bont. In veel winkels in Breda worden producten waarin bont is verwerkt verkocht. Het gaat dan bijvoorbeeld om jassen met bontkragen. De prijzen van bont liggen tegenwoordig een stuk lager dan vroeger.

Actie 43: De gemeente kan hierin een voorbeeld- en voorlichtingsrol innemen door middel van een campagne. De gemeente Breda wordt een bontvrije gemeente conform de normen van de Bont voor Dieren ([Bontvrije locaties – Bont voor Dieren](#)).

Bewustwording en educatie natuurlijk kapitaal

Natuur- en duurzaamheidseducatie wordt o.a. verzorgd door Boerderij Wolfslaar. Boerderij Wolfslaar is onderdeel van de gemeentelijke organisatie. Van daaruit wordt op diverse thema's natuur- en duurzaamheidseducatie gefaciliteerd. Samen met partners uit de stad coördineert en biedt Boerderij Wolfslaar namens de gemeente een educatief aanbod aan voor het basis- en voortgezet onderwijs. Dit gebeurt via het webportaal www.educatiewijzerbreda.nl. Daarnaast biedt Boerderij Wolfslaar, de plek 'waar buiten binnen komt', op haar locatie zowel aan het onderwijs als aan de bezoekers educatieve activiteiten aan. Breda geeft geen geldelijke subsidie aan het onderwijs zelf.

Kinderboerderijen zoals Wolfslaar kunnen de functie vervullen om educatie te geven aan kinderen. Echter staat het dierenwelzijn niet per definitie hoog in het vaandel bij kinderboerderijen. Zo hebben dieren vaak beperkte ruimte, niet altijd voldoende soortgenoten en hanteren zij meestal een fokbeleid.

Actie 44: De gemeente Breda gaat onderzoeken in hoeverre andere natuurorganisaties, die dierenwelzijn niet schaden, een rol kunnen spelen in de educatie. De gemeente streeft ernaar om bij gebleken geschiktheid samenwerkingen op het gebied van natuureducatie aan te gaan met die organisaties.

Dierenwelzijn in de klas

Dierenwelzijn is een onderwerp waar niet aan voorbijgegaan mag worden in het onderwijs. Veel scholieren komen niet meer in aanraking met productiedieren, terwijl zij later wel keuzes maken die het welzijn van die dieren beïnvloeden. Scholen moeten daarom de mogelijkheid krijgen om lessen aan te bieden die scholieren een representatief beeld geven met hoe het is gesteld met het dierenwelzijn in Nederland en daarbuiten (bijvoorbeeld in de bontindustrie) en hoe hun keuzes daarop van invloed zijn. Daarnaast is het van belang om aandacht te besteden aan huisdieren waar kinderen wel veelvuldig mee in aanraking komen in de stad. Er vinden veel bijtincidenten plaats waarbij kinderen door honden worden gebeten. Dit zou verminderd kunnen worden als kinderen meer leren over het gedrag en de lichaamstaal van honden. Diverse organisaties bieden reeds lespakketten aan over dierenwelzijn.

Actie 45: De gemeente gaat scholen activeren om lespakketten gericht op dierenwelzijn te hanteren.

=//=